

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi
se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Naročnino prejema opraviščno (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "
V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo je v Liogovih ulicah št. 7.
Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Podpirajte domačo literaturo!
Ljubljanski „Tagblatt“ se v enej poslednjih številkih norčuje iz naše literature in naših narodnih teženj, češ, da se opiramo na poštne receptise in druge malenkosti, da hočemo, naj bi se slovenščina kar dekretirala, da naša Matica nič dobrega na dan ne spravi itd.

Druga je, iz kake stvari norčevati se, in zopet druga, res kaj dobrega na dan spraviti. Mi bi se ne zmenili za take malenkosti, kakor so poštni receptisi, ko bi se nam sovražniki naše narodnosti ne upirali ravno v takih malenkostih; pa njihova strast je tako velika, da nam niti v najmanjši reči nečejo privoliti nobene koncesije, in da se je treba za vsako slovensko črko boriti, kdor jo želi dobiti iz različnih vradov; strast rodi zopet strast, in tako pride, da se mnogi tudi v malih rečeh nečejo vdati.

Pisatelj „Tagblattovega“ članka trdi, da naš narodni razvitek zato ne more nikamor naprej, ker nema pogojev življenja v sebi, češ, vsak narod se mora razviti iz svoje lastne moči, in literatura ne potrebuje nobene podpore. Prav lahko nam je, to trditve pobiti.

Še pri velikih in bogatih narodih je bilo treba Mecénov, ki so slovstvo in umetnosti iz početka podpirali, ker v porodu narodne Muze nahaja se navadno le malo prijateljev njenih: še le, kedar se začenja masa naroda zanimati za vede in umetnosti, zamore slovstvo brez podpore na svojih nogah stati. Mi smo pa majhen in reven narod, tedaj so naše Muze toliko večje podpore potrebne. Pri vseh narodih, malih in velikih podpirajo se umetnosti in narodna literatura od vlade, vladarjev in bogatašev, izmed katerih omenjamo n. pr. le

kralja bavarskega. Po vseh malih in velikih državah se podpira veda, umetnosti, slovstvo kolikor toliko po vseh boljših stanovih, in še posebej po vladi sami. Kako se pa nam godi? Kdaj so se v tem oziru naši kulturni napori podpirali? Drugod se zidajo na občne stroške gledališča, se ve da nemška, ki stanejo na milijone, nam pa se ne privoščijo ne sold, ampak se z vednim ponemčevanjem našim knjigam jemlje in odvrtačo še bralci. Naši bogataši so večidel nemškutarji in sovražijo našo literaturo; vseučilišča nam ne dajo, narodnih srednjih šol nam ne dovolijo, kdo bi potem slovstvo podpiral? Ali se mar zahteva, da se bo naš revni kmet, ki je tako že na beraški palici, naročeval na učne knjige in drage časnike?

„Tagblattovi“ možje pač dobro vidijo našo revno in zapuščenost, zato se jim kaj slabo podaja, če se norčujejo iz naše literature, da se ne more prav razcvetiti. Veliko bolje bi se podalo tem možem, ko bi z nami vred podpirali naše slovstvo, saj se tudi oni štejejo med domačine; kedar so si enkrat izvolili med nami živeti, naj bi tudi kaj pripomogli k kulturnemu napredku našega naroda, namesto da mu vedno nasprotujejo in vse domače mladike zadušujejo s ponemčevanjem.

Ruska vlada dá vsako leto milijone za narodno prosveto, tako si tudi Srbija na vso moč prizadeva, napredovati v omiki. Kdo pa nam kaj pomaga? Kar se nam napravi novega, mora biti nemško, do vseučilišča v Zagrebu nam ne odklenejo vrat, lastnega slovenskega pa bomo tudi še čakali in čakali; le tje na Dunaj in v Gradec naj hodijo naši mladeniči, da bi se tam bolj gotovo ponemčili.

Bukovina, ki je komaj sto let pri Avstriji, je dobila vseučilišče, — se ve da nemško — ker je tam mnogo judov, Slovenci pa, ki smo Avstriji 600 let zvesti podložniki, in je že morda toliko Slovencev za Avstrijo smrt storilo, kolikor ima vsa Bukovina prebivalcev, — nismo toliko vredni, ko judje v Črnicah! Potem pa se „Tagblatt“ iz nas norčuje, da smo v literaturi zadostali!

Grško je majhno kraljestvo, pa tam kralj in vlada, bogataši in ves narod na to delajo, da bi se ljudstvo v svojem jeziku izobrazilo, podpirajo se učilnice, pisatelji in umetniki. Pri nas pa so se vsi premožnejši stanovi takorekoč zarotili, da se mora naš jezik in naša literatura zatreti, in potem naj delamo čudeže, naj gradimo velikanske akademije, vseučilišča in gledišča, naj sijajno podpiramo pisatelje, umetnike in učenike! Naši grofi in baroni se zaničljivo obračajo od naših kulturnih del, in podpirajo že tako močno in bogato nemško Muzo, in potem si upa „Tagblatt“ še norčevati se iz našega slovstva, iz naše Matice!

Navzlic vsem tem zaprekam vendar naše slovstvo ni tako revno, kakor „Tagblatt“ trdi. Se ve da, kar imamo, zgradili so reveži z največimi težavami in žrtvami, pa kolikor več truda nas je stalo, toliko več nam je k srcu prirastlo, kakor mati tistega otroka najbolj ljubi, pri katerem je imela največ prestati in pretrpeti. Kažemo lahko s ponosom na veliko število naših časopisov, od katerih nobeden ni videl in vžival vladne podpore, ampak vzdržuje jih vse revno slovensko ljudstvo; kažemo lahko na lepi razcvet družbe sv. Mohora, ktere celo med Nemci enake ne najdemo, in tudi Matica slovenska je izdala že

Feodozij Pečerski.

Črtica iz ruske cerkvene povesti.
Po Kostomarovu spisal J. Steklasa.
(Dalje.)

Malo pred smrtjo Feodozijevo je bil položen temelj zidane cerkve na tistem mestu, kjer se nahaja današnja cerkev pečerskega samostana. Sredstva za to je dal neki Varjag, po imenu Šimon. O njem se je ohranila sledeča poetična pripoved: „Šimon je bil pregnan od svojih vojakov iz domovine ter je pobegnil na ladiji v Rusijo. Imel pa je on od pokojnega očeta križ z deset komolcev dolгим pasom — pa nekih izveščih po 50 griven komolec, po drugih pet — in z zlato krono na glavi Križanega. Šimon je vzel seboj pas in krono, ko je pobegnil od doma. Takrat je slišal sledeči glas: „Ne polagaj tega na glavo svojo nego odnesi na pripravljeno mesto, kjer se zida Materi Božjej cerkev ter oddaj v roke prepodobnemu Feodoziju, a on bode obesil to nad žrtvenikom.“ Posle te prikazni vzdignila se je huda burja, ko je on ravno po baltiškem

morju brodil. Šimon se je preplašil ter mislil, da ga Bog kaznuje zato, ker je vzel ures s Kristusovega obraza ter ga je začelo grevati; kar je zagledal v zraku prikazen cerkve ter slišal glas: „Glej cerkev, ktera bode sozidana na čast Božje Matere, in ti bodeš položen v njej. Razmeri s pasom dvajset komolcev v višino, trideset v daljino in trideset v širino.“ Šimon je na to pozabil, zatoraj tudi ni zidal cerkve, ko je prišel v Kijev; ali on je imel znova prikazen. Po smrti Jaroslava, za kojega je Šimon prišel v Rusijo, podal se je on z njegovimi sinovi Izjaslavom, Svjatoslavom in Vsevolodom proti Polovcem. Pred odhodom pa je šel še k Antoniju po blagoslov. Prepodobni Anton pa mu je rekel: „O, dete! mnogi padejo od ostrega meča, mnoge poteptajo in ranijo, mnogi potonejo v vodi, a ti ostaneš rešen; tebi je sojeno ležati v pečerski cerkvi, koja se bode tukaj sezidala.“ Rusi so bili potolčeni na Alti. Šimon je bil ranjen; ležal je sred polja med trupli umirajočih in vdrugič je videl prikazen v zraku ravno tiste cerkve, koja se mu je bila prikazala nad baltiškim morjem. Rane so

se mu zacelile. Pripovedal je Antonu o prikaznih ter mu dal krono in pas. Anton je preimenoval Šimona v Simona ter predal njegov dar Feodoziju. Šimon je jako ljubil Feodozija ter mu dal mnogo sredstev za zidanje nove cerkve. To se je dogodilo l. 1073.

Šimon se je javil posle tega Feodoziju ter mu rekel: „Daj mi, oče, besedo, da me bode tvoja duša blagoslovila ne samo v tem življenji, nego tudi po mojej in tvojej smrti.“ „Le-ta prošnja presega moje sile“, odgovoril je Feodozij. Ali če se bode po mojej smrti ta cerkev sezidala, in če se bodo uvažavale v njej moje odredbe in ustanove, naj ti bo to znak, da imam jaz zaupanje v Boga.“

„Gospod je pričal o tebi, rekel je Šimon, jaz sem slišal od prečistih ust Njegovega obraza. Pomoli tudi zame, za mojega sina Jurija in za moje potomke, kakor si molil za svoje mnihe.“

„Jaz ne molim samo za mnihe, nego tudi za vse dobrotnike tega mesta.“ Šimon se je naklonil do zemlje ter rekel: „Oče, jaz ne idem od tebe, da mi na pismo daš svoj blagoslov.“

dela, na katera sme biti ponosna. In koliko sovražnikov imajo ti plodovi našega duševnega dela! Časniki se konfiskujejo; prodaja knjig je težavna zaradi postavno nedovoljene kolportaže; očitni in skriti sovražniki ljudem odsvetujejo kupovanje narodnih knjig in časnikov; boljše, izobraženi del naroda se domačemu slovstvu sistematično odtujuje, ker ga v nemških šolah vadijo nemški misliti in pisati, v maternem jeziku pa ga ne podučujejo zadosti; prijatelji domače umetnosti se po nasprotnih časnikih črnijo kot izdajalci, ki naj se poženó iz dežele; slovenskim šolskim knjigam se zavira vhod v šolske propstore; — in pri vsem tem naj se naša literatura krasno razvija in obilen sad prinaša!?

Ker nam pa vendar „Tagblatt“ očita našo revščino na literarnem polju, dajemo mu ta svet: Nemška veda in umetnost ima že dosti podpore in ne potrebuje podpore naših nemškutarjev; če so res domačini, potem naj podpirajo našo domačo umetnost, ki je tolikanj podpore vredna, s tem si bodo več hvale pridobili, kakor pri Nemcih, kjer zanje ne marajo, akoravno se jim toliko vsiljuje in svojo ljubljansko nemščino s slovanskim akcentom za materni jezik prodajajo, česar jim pa še Nemci sami ne verujejo. Bolje bi tedaj bilo, ko bi nemškutarska gospóla ne zaničevala tolikanj naših ljubih domačih modric (Muz), ter jih zdatno podpirati začela, potem se bodo naše vede in umetnosti tudi začele krepkeje in prosteje gibati in razcvitati.

To le naj „Tagblatt“ premisli, kedar bo zopet pisal kak članek „über unsere nationale Entwicklung“, in potem bo morda bolj pravično sodil o plodovih naših kulturnih naporov. Le podpirajte materialno naše slovstvene ustanove, in videli boste kmalo boljše in obilnejši sad. Mi imamo dramatično društvo, dobro napravno, pa najde žalibog premalo podpore, da se skoraj ganiti ne more; če mu nemškutarji še deželno podporo zamejo, potem so slovenske predstave pri kraju. Glejte, tako delajo te vrste „domačini“ z domačimi modricami, in potem se še norčujejo iz slabih uspehov! Mi imamo Matico, glasbeno Matico, le podpirajte te zavode, namesto da jih zavirate in obrekujete, in kmalo se bo vse na bolje obrnilo!

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. maja.

Avstrijske dežele.

Pogodba med Cisló in Transló, kakor so jo določili ministri pri zadnjem shodu

Feodozij mu je dal v roke molitvo, kakoršno zdaj dajejo v roke pokojnikom. Od tega časa je nastal v Rusiji običaj, da devajo mrtvim v roke rokopise.

Ali Simon je poprosil, poprej nego je začel cerkev zidati, Feodozija tudi za oproščenje grehov njihovih staršev.

Feodozij je povzdignil roke ter rekel: „Naj blagoslovi tebe Gospod od Siona in da vidite ti krasoto Jeruzalema na vse dni življenja vašega v tretjem, v četrtem rodu do zadnjega.“

Cerkvi je bil položen temelj l. 1073 po Feodoziju in vladiku Mihajlu za časa carigradskega metropolita Gregorja. Vtemeljenje njeno dalo je precej povod raznim pripovestim, kako so štirje mojstri v Carigradu dobili od same Bogorodice zapoved, da se podajo v Rusijo zidat cerkev, da je ikona (slika), ki je kasneje postala mestna, prenešana iz Grške izročena bila od same Bogorodice ter proizvod nebeške

je Madjarom po godu in bode v državnem zboru sprejeta z veliko večino glasov. Boje se pa, da bi je dunajski državni zbor ne hotel sprejeti, kar bi se ve da, ne bilo čudno, ker bremena Cisle niso v nobeni pravi primeri s tem, kar so Madjari voljni prevzeti. Obljubili so sicer, da od 80 narodni banki dolžnih milijonov 30 odstotkov, t. j. 24 milijonov plačajo oni. Ali ker zahtevajo, da bodo ta dolg poplačali Cislí še le v 50 letnih obrokih po 426.000 gld., ni pa misliti, da bi banka od teh denarjev po l. 1888 naprej ne zahtevala nobenih obrestí, izračunila je D. Ztg., da bodo Madjari po odšteti obrestí za ostali dolg plačali Cislí komaj petino tega, kar bi morali; in če se tej petini prišteje 2.700.000 gld., ki jih morajo plačati do l. 1880, bo del dolga 80 milj. gld., ki ga bodo plačali Madjari, znašal komaj 7 milijonov gld. Po pravici se tedaj boje, da bi dunajski državni zbor ne zavrgel od ministrov določene pogodbe, ter Madjarom ne naložil hujšega bremena.

Državnemu zboru je 9. t. m. denarni minister izročil načrt, kako da bi se dobilo grofu Andrassyu dovoljenih 60 milj. gl. Želel je, da bi se bila reč obravnavala kot nujen predlog, pa zbornica je sklenila nasvet obravnavati po navadi, in ga je v soboto izročila budgetnemu odseku v pretres. Pri razpravi o zemljišnem davku stavlí je Plener nasvet, da bi se ta razprava odložila, dokler se ne sklène nova postava o vcenitvi zemljiš, zaradi ktere je bila dosedanja vcenitev ustavljena. Zoper ta predlog sta govorila poslanca Krzeczunowicz in dr. Graf in pri glasovanju bil je res s 109 glasovi proti 60 zavržen. Na koncu je napredovalni klub stavlí do vlade interpelacijo, so ji li znani napadi vradnih listav na ta klub, čigar glavni namen je delati na to, da bi se Cislí ne nakladala še večí bremena, in ve li, da je bila D. Ztg. konfiscirana zaradi nekega članka, ki se je v interpelaciji ponavljal in v zbornici prebral?

V Pragi je 5. t. m. kardinal Schwarzenberg govoril v katoliški družbi sv. Mihela, kateri je namen nabirati penězov sv. Petra v podporo papežu in apostolskemu Stolu. Papež sedaj brez deželnih prihodkov, živíjo v Boga ime, od miloščíne in to je lesk vere, spoštovanja, darovanja, ki ga do njih imajo verniki. Prazna bajka ali pravljica je, da je Pij IX. zapustil tolikih zakladov nasledniku, kateri je moral iz potrebe pričeti vse bolj varčno gospodariti. Bajka je, kar se je razširjevalo o poslednjem konklavu, da je stalo 1.000.000 frankov. Poprašal sem nalašč takih, ki so z

umetnosti. Le-to je bil začetek še sedaj v Rusiji tako razširjenega česčenja teh razodetih podob. Iskanje mesta za cerkev je tudi v zvezi s čudeži podobnimi čudežem starega zakona v povesti Gedeona in Elije. Feodozij, želeč zvedeti, koje mesto bi bilo Bogu ugodno za cerkev, molil je iskreno, da bi bila povsodi rosa, a na mestu, kjer bi se imela cerkev zidati, da ne bi bilo rose, a drugo noč je prosil obratno, da bi tam bila rosa, a drugod nikjer; — in vse se je spopolnilo po njegovej želji. Na mestu, kjer se je dogodil čudež, raslo je grmovje; ono je bilo iztrebljeno z ognjem, ki ga je poslal Bog na molitev Feodozijevo z neba. Ko je bilo treba kopati rov za temelj cerkvi, je začel prvi to delo knez Svjatoslav. Bogati ljudje so žrtvovali darove za zidanje cerkve, samo da jih zakopajo po smrti na to mesto. Varjag Simon je bil prvi deležen te časti.

(Konec sledi.)

njim imeli opraviti, in povedalo se mi je, da so le-ti stroški za celi milijon pretirani, in da bi jih še vse menj bilo, ko bi konklave bili mogli obhajati v Kvirinalu; tu v Vatikanu je marsikaj bilo treba prizidovati in prenavljati itd. Tudi je prazna bajka, da smo v konklavu imeli vsega v obilnosti. Kar je bilo treba, to smo imeli; v kaki potratí ali obilnosti ni bilo nobene reči.

Ogerska najvišja sodnija je potrdila obodbo dr. Miletiča na 5 let težke ječe. Ubogemu trpinu tedaj ne bode ostalo družega kakor presvitlega cesarja prositi pomiloščénja.

Vnanje države.

Napad na nemškega cesarja je najglavnejši vnanji dogodek. Ko se je namreč cesar Viljem soboto popoldne ob 1/4. uri z veliko vojvodinjo badensko peljal s sprehoda nazaj v svojo palačo, ustrelil je neki človek dvakrat z revolverjem na cesarja, ktere ga pa k sreči ni prav nič zadel, potem pa je zbežal. Ljudstvo jo je vdrlo za njim in ko so ga hoteli prijeti, ustrelil je še 3krat z revolverjem, potem pa ga vrgel od sebe. Ljudje so ga prijeli in peljali k bližnjemu policijskemu vradu. Zločinec je baje kleparski pomočnik Emil Heinrich Maks Hödel, imenovan Lehmann iz Lipskega. Razun njega prijeli in zaprli so tudi nekega berlinskega delavca Krüger-ja, ki je hotel Hödelna oprostiti. Novica se je brž raznesla po Berlinu in ljudstvo je od vseh strani vrelo k cesarski palači ter navdušeno pozdravljalo cesarja, ki se je moral večkrat ljudem pokazati na pomolu. Hödl taji, da je hotel ustreliti cesarja in trdi, da je hotel zaradi pomanjkanja ustreliti samega sebe. Priče pa temu oporekajo, ker so ga videle, da je na cesarja meril. Krüger je nedolžen in boje že izpuščen.

Iz Petrograda se poroča, da je car Aleksander od 29. aprila kakor preroben, ljubeznjiv in prijazen, kakoršen že dolgo ni bil. Obhajal je tedaj svoj 60. rojstni dan. Bil je dotlej v prazni veri, da tega dneva ne bode preživel, da bode poprej umrl, kajti noben Romanovec — iz te carske rodbine — ni dosegel ali dovršil 60. leta. In kar je lani velika knjegovna Helena bila umrla malo pred svojim šestdesetim letom, bil je car vedno nemiren in v skrbéh. Zdaj pa se je ves spremenil iz povedanega vzroka.

Ruski poročnik Šuvalov je včeraj došel v Petrograd, kjer se bode pa le toliko časa mudil, da se car odloči, kako in kaj, potem pa se čez Berlin zopet vrne nazaj v London. Ni namreč res, da bi postal naslednik kneza Gorčakovega, kakor so poročali nekteri listi, dasi bodo morali knezu že skoraj dati naslednika, ker se je njegova bolezen in slabost vsled novega protinskega napada shujšala.

„Ag. Russe“ oporeka tudi novici, da bi se Rusi umikali iz okolice carigradske, rekši, da se to toliko časa ne more zgoditi, dokler Turki Rusom ne izroče svojih trdnjav. Sicer pa se med Rusijo in Anglijo nadaljujejo obravnave, da bi se obe državi ob enem umaknile spred Carigrada, Turki pa iz trdnjav, ktere morajo vsled mirovni pogojev prepustiti Rusom.

Iz Rima se naznanja, da so se razbile obravnave med Prusijo in Vatikanom vsled objavljenja pisma, ktero je kardinal Caterini pisal pruskim duhovnikom, ki sprejemajo državno podporo. Tudi obravnave z drugimi državami so se razbile, pravi telegram, in Vatikan se je odločil za uporno politiko. S tem, da so se pričele obravnave s posvetnimi vladami, pokazala je najvišja cerkvena oblast, da želi miru in sprave med deželsko in duhovsko oblastjo. Nikakor pa se ne sme in ne more

vdati, če posvetna oblast od nje kaj zahteva, kar bi njenim večnim načelom nasprotovalo, ampak v tem primerljaju mora vsaki papež reči, kakor so rekli nepozabljivi Pij IX.: „Non possumus — tega pa ne moremo.“

Izvirni dopisi.

Iz Gorice, 10. maja. (Cesarjev odgovor na adreso. Volitve.) Nedavno ste poročali o adresi, ktero so občine v furlanski ravnini in v Brdih prav zelo podpisovale in jo potem kot znamenje svoje vdanosti do ces. rodbine izročile ces. minist. predsedništvu, da jo izroči na najvišje mesto. Te dni je g. namestnik baron Pino občinskim predstojnikom razposlal to-le pismo, ki najbolj jasno priča, da vdanost in zvestoba slovenskih prebivalcev na najvišjem mestu čislajo in se je radujejo, kar je tem tolažlivejši, ker neka svojat slovensko zvestobo sumiči in vsikdar zveste Slovence razglašajo za veleizdajalce.

Omenjeno pismo c. namestništva se namreč glasi:

„Slavnemu županstvu v . . .

„Njegovo ces. in kr. apost. Veličanstvo je vsled najvišjega sklepa od 30. aprila t. l. blagovolilo z dopadanjem na znanje vzeti izraze prirojene zvestobe do Vladarja in države, ki so jih občine poknežene grofije Goriške in Gradiške, ležeče na desnem bregu Soče, v adresah odposlanih predsedništvu c. kr. ministerskega sveta, objavile in to vsled vznemirljivih glasov, ki so se bili med nje zatrosili.

Ob enem je Nj. c. in k. apost. Veličanstvo blagovolilo pooblastiti gospoda ministra za notranja opravila, da po meni naznani občinam, od katerih so došle take adrese, da tisti glasovi, ki se imajo pripisovati edino graje vrednim homatijam posameznih prenapetih in revolucionarnih elementov italijanske narodnosti, nemajo prav nobenega stvarnega temelja in da ne morejo gledé na mogočnost monarhije in na lojalno zadržanje kraljeve vlade italijanske nikakor uzročevati bojazni.

Prav ljubo mi je, da morem v odgovor na omenjeno adreso naznanjati slavnemu županstvu te pomirljive besede mogočnega našega vladarja z vabilom, da jih nemudoma priobči tamkajšnjemu ljudstvu in da o tem posebno tudi občinskemu starešinstvu v prihodnji javni seji poroča, da bodo znali vsi spodobno ceniti one prazne demonstracije, katere niso družega dosegle, nego da se je enkrat več v pravem svitu pokazala podedovana zvestoba Goriških občin do mogočne vladajoče hiše in do avstrijske monarhije.“

V Trstu, 5. maja 1878.

C. k. namestnik

Feliks baron Pino.

Pri nas bomo imeli 28., 29. in 31. t. m. volitve za mestni odbor. Če se vsi elementi (deli) konservativno-avstrijski združijo, piše „Soča“, bode vendar le mogoče vžugati sedanjo magistratno stranko. — V kupčijski zbornici je zmagala v razredu fabrikantov in trgovcev polovica kandidatov avstrijske, polovica pa nasprotne stranke. Bili so namreč izvoljeni: v razredu fabrikantov: baron Hektor Ritter in Acquarolli, v trgovskem razredu pa vitez Pauletig, Chon, Jona in Franceschinis. V obrtniškem oddelku je zmagala lahonska stranka.

Iz za Svete gore, na Goriškem 8. maja. (V Trst!) Potrebno je bilo spraviti na dnevni red pogovor o združenju Slovencev, posebno Primorja s Kranjsko. Kedor te nujne potrebe morda ne spozna, naj pride med goriške in tržaške Italijančiče. Te naj poslušajo

njih pisarije bere, pa se bo gotovo vnel za slovensko Ilirijo. A pustimo gorkih Italijančičev otročje sanjarije o slavi in mogočnosti bivše in bodoče italijanske Furlanije, pa delajmo na prosep avstrijske slovenske Ilirije.

V ljubljanskih listih posebno pa v goriški „Soči“ je njen redni dopisnik iz Trsta večkrat opomnil slovensko — dramatičnega društva in primorskega „Slavca“, da naj bi vendar tudi v Trst prišla si plest slave venec. Vsaka kolikošna novost dobro opravi v Trstu in slovenski umetniki, bi si ne upali na oder stopiti v Trstu? Moči pač ne manjka, mogoče da srčnosti ni bilo dosti do sedaj. Ali glejte, odpira se vam, slovenski umetniki! preugodna prilika v Trstu prosvetiti slovensko vilo.

Spoznava se potreba shoda slovenskih veljakov, da se porazume o združenju Kranjske in Primorja. Kranjci, pridite si ogledat deželo! Mojzes je poslal oglednike v obljubljeno deželo, predno je prestopil reko Jordan. Slovencem je v nekem oziru Primorje obljubljena dežela, kajti njena lega ob adrijskem morju je svetovne važnosti; a kaj smo Slovenci in kaj je Avstrija brez adrijskega morja? Toraj na ogled v Trst! Shod naj bo v Trstu! To bo ljubo tržaškemu Slovanom, bo ugodno Istrijskim bratom, priročno Goričanom, in upam — tudi Ljubljancem, sploh kranjskim Slovincem prav. Tudi zaradi avstrijskih Furlanov na Goriškem in Italijanov v Istriji, ki bi se morda hoteli namerovanega shoda javno ali vsaj privatno vdeležiti, je dobro, da se Trst izvoli za shod.

No slovenski umetniki, vidite ugodno priliko, da nastopite v Trstu, ter obednem krepko podpirate delo naših zbornikov.

Bratje, le na noge! Za prosveto naroda: „Mar in bor!“

Domače novice.

V Ljubljani, 14. maja.

(Katoliška rokodelska družba) imela je v nedeljo 12. t. m. svoj občni zbor. Čez dve leti bode ta jako koristna družba obhajala že 25-letnico svojega obstanka.

(Katoliška družba) se je iz Virantove hiše preselila v Garlicijevo hišo v gosposkih ulicah, ter ima svoje prostore v I. nadstropji z razgledom v judovske ulice.

(Usmiljena sestra Afra) je te dni umrla v bolnišnici za jetiko in je bila 12. t. m. od večleč. g. stolnega prošta pokopana. R. I. P.

(Hranilnica) je v soboto obravnavala vprašanje, kje da bi zidala svoje novo poslopje. Večina se je odločila za to, da bi se zidalo na Kozlerjevem vrtu; ker je pa g. predsednik oporekal proti temu, da bi Kozler smel glasovati, češ, da je pri tem interesiran, bilo je na obeh straneh enako glasov. Po pravici je ces. komisar ugovarjal, da tudi g. Malič in udje stavbene družbe so enako interesirani in da bi se jim morala ravno iz tega vzroka odrekati pravica glasovanja, če Kozlerjev glas ne velja. Vsled tega se je reč izročila deželni vladi, ki bode imela določiti, so li glasovi omenjenih gospodov veljavni ali ne. Še le potem se bo toraj razvidilo, kateri sklep da bode obveljal.

(K prestrojevanju sedanjega šolstva.) Kar so konservativni katoliški listi novemu šolstvu že davno napovedovali, to potrjujejo sedaj zapored liberalni časniki in „Čech“ prinaša sproti dopise iz njih na pr. iz „Nar. Listov“, iz „Političke“ itd. Da se ima zlajšati marsikaj, to pripoznavajo vsi, in kaj neki se naj spremeni vsled posvetovanja, ki so ga velikonočne dni

imeli na Dunaju šolski nadzorniki? V ljudskih ali narodnih šolah, pravijo, ima vse ostati pri starem; realke se naj pomnožijo na osem razredov namestu dosedanjih sedem, in v gimnazijah naj se pri godnih preskušnjah izpusti veroznanstvo. To naj bode vse polajšanje! Groza obhaja katoličana o taki preuredbi. Mislite na sad, ki vam bode iz mladine prizorel. Dokler se tvarina, ktere se imajo po srednjih šolah učiti, ne skrči, pravi na to „Pozor“ (VII, 36), naj se realka razdeli na 15 in gimnazija na 20 razredov, potlej bo v razmeri s časom, v kterem se ima dovršiti vsa naučna tvarina. Godna preskušnja naj se pa popolnoma opusti. Proti preuredbi ne bo nikdo oporekal. —

(Seje mestnega odbora 10. t. m.) se je z županov vdeležilo 24 odbornikov. Pred začetkom je prišel v dvorano g. deželni predsednik vitez Kalina, kteremu je g. župan predstavil mestne odbornike. Prestopivši potem na dnevni red bil je za podžupana s 13 glasovi izvoljen dr. Schrei, g. Horak dobil je 8 glasov. Potem so bili izvoljeni v magistratni odsek gg: Doberlet, Kaltenecker, Lasnik, Petričič, Ziegler; v pravni in osebni odsek: Kaltenecker, Čuber Abačič, Pfefferer, Supan, Supančič, Schöppl; v finančni odsek: Schöppl, Supan Bürger, Dežman Dreo, Horak, Mahr, Leskovic, Pfefferer; v stavbeni odsek: Ziegler, Bürger, Doberlet, Keesbacher, Lasnik, Leskovic, Potočnik, Schrei; v odsek za revne: Dežman, Goršič, Klun, Mahr, Lasnik, Leskovic, Pirker; v policijski odsek: Keesbacher, Čuber, Bleiweis, Gariboldi, Doberlet, Leskovic, Pirker, Schaffer, Schrei; v šolski odsek: Pirker, Mahr, Dežman Horak, Kaltenecker, Keesbacher, Čuber, Schaffer; v tivoliški odsek: Gariboldi, Schrei, Lasnik, Ziegler, Potočnik. V komisijo za obdelovanje močvirja ljubljanskega se izvolita g. Jakob Tomec, mestni tržni komisar z 21 in g. Lasnik z 19 glasovi. — G. Lasnik stavi nujni predlog, da naj mestni odbor po županu hranilnico naprosi, pri zidanju novega poslopja, če bi bil Novakov prostor premajhen, ozirati se na razširjenje mesta in novo poslopje morda zidati nasproti Waldherrove hiše na Kozlerjevem vrtu, ker bi se potem med Kozlerjevo hišo in pošto stoječa hišica podrla ter odprle Knaffelnove ulice. Predlog se sprejme. — Nekaj stanovniških krajcarjev, ker ni upanja, da bi se kedaj iztirjali, se odpiše. — Potrdi se pogodba med magistratom in posestnikom Kolizeja, da se mu bode za popravo vojaških stanovališč skoz 3 leta posojevalo po 1200 gl. iz mestne kase, ktere denarje bode mesto nazaj dobilo od posestnikov, kterih vojaki so vkvartirani v kolizeji. — Prošnja posestnika Podkrajšeka, da bi se mu prodalo okoli 40⁰ nekega mestnega travnika, se zavrže. — Za pregledovanje živine, ki dohaja na sejme v Ljubljano, da se ne bi zatrosila kaka kužna bolezen, se dovoli 80 gl. na leto. Lani je bilo na sejme došlo 4425 konj, med kterimi je bil 1 smrkov, 5 pa sumljivih. — G. Potočnik vtemeljuje svoje predloge. Nasvet, da bi se polagoma obzidalo obrežje Ljubljane, se izroči stavbenemu in finančnemu odseku, predlog o obdelovanju mestnega sveta na gradu pa magistratnemu odseku, ki se s to rečjo peča že vsled nekega laškega sklepa. Predlog o izvršitvi mestnega načrta ali plana in da naj bi se pri inženirskem mestnem vradu nastavljal še 1 vradnik, hoče vtemeljevati pri prihodnji seji. — G. Dreo in Supan stavita nujni predlog pospešiti prošnjo do ministerstva, naj bi se že skoraj grad Tivoli pripisal k mestu, da bi zamogla policija odvracati postopače, berače, škripače, mazače itd., kterih po Latermanovem drevoredu vse mrgoli. Predlog se sprejme. —

G. Regali naposled vpraša g. župana, kaj da je z vodnjaki, kateri naj bi se po njegovem nasvetu napravili na Šentpeterskem predmestju? Župan obljubi na to vprašanje odgovoriti prihodnjič.

(Nasledki sedanje šolske odgoje). Vsak, kdor se količkaj briga za to, kar se okoli njega godi, je že lahko opazil, kako strahovito se v novjšem času širi kratkovidnost mej šolsko mladino. Taka, kakor pri nas, če ne še hujše je v tem obziru tudi na Nemškem. Neki strokovnjaški spis, ki je — ni še davno — o tem izšel, prinaša mej drugim sledeče rezultate zdravniškega preiskavanja. Mej otroki vaških šol na Sileškem (Schlesien) našli so komaj 1 odstotek ali procent kratkovidnih; v najnižjem razredu mestne ljudske šole Vratislavske (Breslau) sta imela le 2 procenta slabe oči, v najvišjem jih je bilo že 9%, na tamošnji realki je število kratkovidnih že v tretjem razredu znašalo 9%, v višjih razredih pa se je tako silno množilo, da je v osmem doseglo 44%; gimnazijskih osmošolcev je bilo 55% kratkovidnih — na gimnaziji v Heidelbergu pa celo nobeden osmošolec ni imel zdravih oči! V Vratislavi so vsega 410 učencem preiskali oči in dve tretjini mej njimi niste pravilno videle. Na Frankfurtski gimnaziji so bili v prvem razredu 4% učencev kratkovidni, v četrtem jih je bilo 35% in v poslednjem celo 64%. V Kraljevcu (Königsberg) je bilo 32% vseh učencev od treh gimnazij spoznanih za kratkovidne; na najnižji razred jih je prišlo 11%, na najvišji 62%. — Isto take žalostne razmere so se pojavile na učilnicah drugih krajev. Ali te številke ne kriče dosti glasno: Quosque tandem — ?! Zato pa pametni možje na Nemškem, opiraje se na take neometne dokaze, neprestano opominjajo, da je skrajni čas, šolske vredbe umno preustrojiti, da bi se telesnej izreji mladine in njenemu zdravemu pa fizičnemu razvoju bolje prilagale. Naj bi tisti gospodje v našej Avstriji, ki zmerom tako skrbno pazijo, kako tam „gori na Nemškem“ veter piše, tudi te glasove vestno poslušali, streznili se in — oči odprli! (Tudi med našimi dijaki in celo med učiteljski pripravnicami nahaja se jih čedalje več, ki imajo slabe oči in si očale natikujejo na nos. Dostavek vredništva.)

Razne reči.

— Na Dunaju je mestnega pedagogija ravnatelj, dr. Dittes prosil, naj se mu da eno leto odpust nekaj, da si odpočije, nekaj pa, da opazuje šolski napredek po Nemškem, Švicarskem in Francoskem „N. fr. Pr.“ meni, da ni dvombe, da bi mu mestni zbor dal še več odpočitka, kajti ni se bati, da bi vstav za njegove nevpričnosti mogel kaj škode trpeti. Ko bi pa mestni zbor ozirati hotel se na mnenje katoličanov, dal bi dr. Dittesu dovoljenje ali odpust za vselej, in poslal bi za njim še vse tiste, ki so njegovega mišljenja, opominja nato „Čech“ (X, 107.)

— Rusi so zaseli Čurukso pri Batumu, dasi je Derviš paša oporekal in se je ljudstvo ustavljalo. Glavni stan ruski ostane v San Štefanu.

— Učme se ruštině t. j. učimo se rusovščine, ruskega jezika, vabijo skoro vsi českoslovanski časniki, in priporočajo se v ta namen: Azbuka (Abeceda), cena 3 kr., po pošti 5 kr., Českorusky slabikaf, 30 kr., po pošti, 32 kr., Praktika mlavnice jezika ruskeho, 1 gld., po pošti 1 gld. 5 kr., in Chrestomatie ruskeho jezika z rusko - českim slovníčkom 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 30 kr. Knjige te, ne-

ktere že večkrat patisnjene, dobivajo se pri knjigotržcu Fr. A. Urbanek-u v Pragi najlažje s poštnim podvzetjem.

— Landplage. Nekdaj se je grdi „Tagblatt“ norčeval, da so jezuitje v misijonih po deželi šiba ali nadloga, ki naj se ljudem otme; unidan je pa v Saksonske prvi zbornici deželni poslanec Seiler rekel, da so državni okrajini šolski nadzorniki „eine grosse Landplage“, in da se po več krajih obnašajo nepristojno, češ, da so nezmotljivi.

— Najdrobnejša knjiga na svetu. K redkostim na polji tipografije ali tiskarstva je v razstavi v Parizu izložena glasovita pesem Dantejeva „La divina Commedia“, in to v tako drobni obliki, da se lahko nosi na veržici ali na traku za uro. Ta knjižica, ktero je mogoče brati le s steklom povečalom, tiskana je v Padovi in je vrlo lepo vezana. Ta „Divina Kommedia“ je najmanjša knjiga ki je na svetu tiskana bila. — Kot redkost spominja k temu „Obzor“, da je g. Bezenšek, vrednik „Jug. stenografa“, vzlasti izveden stenograf stenografoval v ravno tako majhni obliki Mažuraničevega „Čengić-Aga“.

— Stanovnikov na vsi zemlji je blezo 1.423,917.000 ljudi. Na vsako štirjaško miljo odpada 28 stanovnikov, ali na vsakega človeka 207 hektarov zemlje, tako, da bi vsak človek, ko bi sam za se ali posebej živel, imel do sosedu 20 minut hodat.

— Časopisov severne Amerike zedinjene države dandanes ne premorejo nič manj nego 8119, mej katerimi jih 749 vsak dan izhaja. Če se prebivalstvo zedinjenih držav računa na 40 milijonov, pride eden časopis na vsacih 5000 glav. — Javnih knjižnic je v zedinjenih državah zdaj 3682 in vse skupaj imajo 13 milijonov zvezkov; leta 1800 je bilo še le 49 tacih knjižnic in v njih okoli 80.000 zvezkov. Tu gre omeniti, da so ravno največje in najlepše knjižnice severno — ameriške republike bile ustanovljene po radodarnosti posameznih dobrotnih bogatinov; tako je v najnovjšem času neki Lennor za napravo velekrasne knjižnice v Novem Yorku potrosil blizu 5 milijonov dolarjev. Tacih požrtvovalnih možakov bi tudi starej Evropi treba bilo, zlasti Avstriji, kjer „kapital“ ne zna družega nego — bahati se!

— Obesil se je v Trstu neki 15. letni fant Č. v svoji sobi, pa čutili so zraven stanujoči ter prerezali vrvico in ga rešili smrti. Kako slaba je v Trstu odgoja otrok, to se kaže od dne do dne bolj. Šibe premalo, a preveč kruha dajo stariši dan danes otrokom, prav dobro omenja „Edinost.“

— Novo jamo z lepimi kapniki so po naznanilu „Edinosti“ našli v okolici blizu Bazovice; šla je gledat to jamo tudi komisija ter jo našla v lepem stanu; takoj se je dal narediti obzidan vhod z vrati, da se ne bo škoda delala in kapniki lomili.

— Zarad Egiptčanske bolezni očes, ki se je začela kužljivo prikazovati med vojaki, so se vojaške vaje rezervistov pri mariborski vojaški štaciji odložile do jeseni.

— Ubili in sožgali so v Moravskem blizu št. Vida na Koroškem tamošnjega kovača Pakiča nepoznani zločinci. Strašno djanje!

— Zrkalo. Gospodar zavpil je nad služabnikom: „Saj ti že iz oči berem tepca!“ Sluga pa je zavrnil: „Glejte, nisem vedel, da so moje oči vaše zrkalo.“

— Iz nove šole. Šolski nadzornik vprašal je pri skušnji dečka, zakaj da so poletni

dnevi dalji, kakor zimski. Deček je odgovoril: „Zato, ker gorkota vse razteguje.“

Eksekutivne dražbe.

15. maja: 3. Mehle iz Šmarije, 1. Ljubičeve in 1. Gačnikove pravice z Gubniša, Zevnik iz Sonice, 1. Bricej iz Gorenjega Kašlja, vsi v Ljubljani. 1. Debevec iz Razdrtega v Senožečah. 1. Krašna iz Budanj v Vipavi.

16. maja: 3. Pečjak iz Ravnega dola, 3. Hrast iz Zatičine, 3. Hrovat iz Vidna, 1. Bregar iz Višnje gore, 1. Markovič iz Velikega Črneta, 1. Globokar iz Trebeža, vsi v Zatični. 2. Hren iz Zagorice v Lašičah.

17. maja: 3. Rožane, Zaler in Hočevar iz Cirknice, 3. Blažon iz Planine, 3. Švigelj iz Dolnje vasi, 3. Komove iz Grčerevca, 3. Švigelj Anton iz Martinjaka, 3. Milavec iz Rožanca, vsi v Logatecu.

Umrli so:

Od 2. do 9. maja: Marija Černe, gostinja 78 l., za sušico. Johana Podlogar, del. o. 7 l., jetiko. Neža Butija, gostinja za srčno napako Marija Balob, dekla 26 l., za vnetico trebušne mrenice. Anton Doles, del. 44 l., za jetiko. Neža Pervinšek, gostinja 49 l., za krvavenjem možganov. Helena Šubi, del. 69 l., za rakom v želodcu. Vsi ti v bolnišnici. Od 9. do 11. maja: Jožef Pole, notar v pokoju 64 l., za vodenico. Frančiška Strukelj, kraj. o. 14 d., vsled slabosti.

12. maja: Matej Suhadolec, hiš. pos. 65 l., Neža Wachter, dekla 57 l., oba za sušico. Jera Pečovnik, kuharica 55 l., za pljučnico. Johana Breakvar, hiš. pos. o. 17 d., za božjastjo.

Loterijske številke 11. maja.

Na Dunaju: 8, 32, 29, 84, 51.
V Gradcu: 45, 70, 40, 18, 88.

Telegrafčne denarne cene 13. maja.

Papirna renta 61.60 — Srebrna renta 64.40 — Zlata renta 71.50. — 1860letno državno posojilo 113.75 Bankina akcije 804 — Kreditne akcije 215. — London 121.50 — Srebro 105.40. — Cea. kr. cekini 5.73. — 20 franfov 9.75.

Naznanilo.

V farni cerkvi St. Mihaela v Železni Kapli se bodo napravile **nove orglje** z 12 do 14 spremeni. **Orglarski mojstri**, ki hočejo to delo prevzeti, naj pošljejo svoje ponudbe do konca meseca majnika ali najdalje do **15. junija t. l.** cerkvenemu predstojništvu.

Cerkveno predstojništvo v Železni Kapli
10. maja 1878.

Najnovejša in najizvrstnejša podoba papeža

Leona XIII.

oljnotis, v veliki obliki, 68 cent. visoka in 57 cent. široka, v krasnem pravem pozlačenem okviru se dobiva po 15 gld. (ki se zamorejo plačati tudi v treh mesečnih obrokov) pri

Karl Till-u,

(15) knjigarna in prodajalnica umotvorov, muzikalij in papirja v Ljubljani.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. **Hanani**, ali **zadnji dnevi Jeruzalema**, in
2. **Zadnji dnevi Ogleja**.

Knjižici obsegata okoli 180 strani in se dobivata mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (8)

J. Blaznikovi naslezniki v Ljubljani.